

בין הפטיש הפרסי לסדן הלבנוני: אסטרטגיית "הפרד ומשול" של ישראל בלבנון

16.04.2026 | ד"ר יוסי מנשרוף written by

המו"מ הישיר וההיסטורי שהחל אתמול בין ישראל ללבנון אינו מתקיים בחלל ריק. הוא מתנהל בצל אסטרטגיה איראנית רחבה המבקשת לכפות על ישראל "משוואת כבילה" מלחמת התשה רב-זירתית שתכליתה שחיקת חופש הפעולה הישראלי והגנה על נכסי הליבה של טהראן. כדי להכריע במערכה זו, על ישראל לאמץ גישה ריאליסטית המנפצת את אשליית הריבונות הלבנונית ומחליפה אותה באחיזה טריטוריאלית נחושה.

המציאות בבירות ברורה לכל: למרות מאמציה לקום לתחייה, מדינת לבנון היא עדיין ישות חלולה. הממשלה בבירות חלשה מכדי ליישם את החלטותיה, וצבא לבנון חסר יכולת ולעיתים אף רצון לאכוף את החלטות הממשלה בדבר פירוק הארגון מנשקו. לפיכך, כל הסכם מדיני שיחתם מול לבנון, ללא ערבויות פיזיות בשטח, לא יהיה שווה את הדיו שבו נכתב. ישראל אינה יכולה להפקיד את ביטחון תושביה בידי ריבון דמה שאינו שולט בחצרו.

אל מול ואקום שלטוני זה, בו איראן וחזבאללה נותרים הריבון בלבנון, על ישראל לעבור מאסטרטגיה של הגנה אקטיבית ליצירת מציאות חדשה בלבנון. המפתח לכך טמון בהקמת מרחב סטרילי מדרום לנהר הליטני. איום הנ"ט בכינון ישיר הפך לכלי האסטרטגי המרכזי של חזבאללה לשיבוש מרקם החיים בצפון. ניטרול איום זה מחייב שליטה פיזית ישראלית בשטח, טיהור הכפרים הסמוכים לגבול מכל תשתית צבאית, ושליטה בנקודות הגובה השולטות טופוגרפית על יישובי הגליל.

ישראל צריכה להבהיר בשיחות המשא ומתן: צה"ל יחזיק וישלוט בשטחים אסטרטגיים מדרום לליטאני ללא הגבלת זמן. נוכחות זו אינה מהווה "רצועת ביטחון" פסיבית, אלא ערובה ביטחונית וקלף מיקוח אסטרטגי. במישור המבצעי, על ישראל להיערך לתרחיש שבו כוחות צה"ל השוהים ברצועת החיץ יהפכו למטרה קבועה למתקפות גרילה. היערכות זו מחייבת מעבר "מגננה התקפית": שימוש במערכי הגנה טכנולוגיים, ביצורים חכמים וניידות גבוהה, לצד הפעלת אש קטלנית ומיידית נגד כל חוליה המנסה להתקרב לקו המגע.

הנסיגה הישראלית מהמרחב הסטרילי לא תהיה מותנית בלוחות זמנים, אלא בתוצאה אחת בלבד: פירוק מוחלט של חיזבאללה מנשקו. המרחב הסטרילי הופך בכך למנוף הלחץ הממשי היחיד על חזבאללה ועל פטרוניו בטהראן, שיראו כיצד הרפתקנותם מובילה לאובדן נכסים טריטוריאליים לבנוניים.

במקביל, אין להסתפק בטיהור השטח שעד הליטאני. על ישראל לפעול להשמדה שיטתית של נתיבי ההברחה מאיראן ומסוריה, תוך הבהרה כי כל ניסיון של חיזבאללה לתקוף את כוחות צה"ל

שיישארו במרחב דרום לבנון ייענה בתקיפות ישראליות נחושות בתשתיות האסטרטגיות של הארגון בעומק המדינה.

בד בבד, על ירושלים לדחות לחצים מצד ממשל טראמפ להפסקת אש מהירה בלבנון, כחלק מניסיון אמריקני לסלול דרך להסכם רחב מול איראן. ישראל חייבת לסרב בתוקף לכל תכתיב הכורך את המערכה הצפונית בעסקה עם טהראן. עלינו להבהיר לידידינו בווינגטון כי עצירת הלחימה בטרם עת, שתותיר את חיבאללה על הגדרות, תהווה ניצחון אסטרטגי לציר הרשע ותכשיר את הקרקע לסבב אלים וקטלני בהרבה.

יתרה מכך, סיום המלחמה ללא הבטחת פתיחתו הקבועה של מצר הורמוז וללא הוצאת כל מאגר האורניום המועשר מאיראן, עלול ליצור בקרב הנהגת השלטון בטהראן תחושת ניצחון כוזבת, שתאפיל על המחיר הקשה וחסר התקדים ששילם המשטר. מניעת תחושת הישג זו מחייבת עמידה על תנאים נוקשים, והיא מהווה אינטרס אמריקני מובהק לא פחות מישראלי. הביטחון הקיומי של אזרחי ישראל אינו יכול לשמש קלף מיקוח בעסקת חבילה מול טהראן.

במישור האסטרטגי הרחב, על ישראל לסרב למשוואה האיראנית המנסה לכבול את גורל לבנון למלחמה נגד איראן. עליה לפעול לניתוק הזיקה בין הזירות דרך הקרנת עוצמה שמרתיעה את טהראן מלהתערב ישירות. המו"מ הישיר הוא כלי טקטי חשוב לחשיפת פרצופו האמיתי של חיבאללה כמשעבד של לבנון, אך אסור לו להפוך למלכודת של "שקט תמורת דחיית האיום".

לסיכום, בעידן שבו הריבונות הלבנונית היא עדיין פיקציה, על ישראל להיות הריבון הביטחוני בשטח המאיים על יישוביה. רק שילוב של לחץ מדיני החושף את חולשת בירות, לצד אחיזה קרקעית בלתי מתפשרת בקו הנ"ט ועמידה נחושה מול תכתיבים חיצוניים, יבטיח את שינוי המאזן מול איראן וחיבאללה, ויאפשר את חזרת התושבים לבתיהם בביטחון ארוך טווח. האדמה היא הערבון היחיד במזרח תיכון שבו המילים איבדו את משמעותן.

פורסם בישראל היום, בתאריך 16 באפריל 2026.

*הדעות המובעות בפרסומי מכון משגב הן על דעת המחברים בלבד.